

Odpowiedzialność środowiskowa i społeczna: Polityka UE i oddziaływanie na młodzież

Wprowadzenie

Zrównoważony rozwój środowiska i odpowiedzialność społeczna to podstawowe wartości **Unii Europejskiej**. W obliczu rosnących wyzwań, takich jak **zmiana klimatu, nierówności społeczne i utrata bioróżnorodności**, UE przyjęła wiodącą rolę w opracowywaniu kompleksowych strategii politycznych mających na celu ochronę planety i promowanie **sprawiedliwości społecznej**. W dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie młodzi ludzie odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu zrównoważonej i integracyjnej przyszłości.

Młodzież znajduje się w centrum tej transformacji. Dzięki udziałowi w **inicjatywach UE** i stosowaniu **odpowiedzialnych praktyk w codziennym życiu** młodzi ludzie mogą stać się prawdziwymi **inicjatorami zmian**.

- ◆ Od **działań na rzecz klimatu i gospodarki o obiegu zamkniętym** po **sprawiedliwość społeczną i etyczną konsumpcję**, UE zapewnia obszary angażujące młodzież, które przyczyniają się do **demokratycznego uczestnictwa i odpowiedzialności obywatelskiej**.
- ◆ Temat ten jest ściśle powiązany z **aktywnym obywatelstwem**, zachęcającym młodych ludzi do udziału w kształtowaniu **bardziej sprawiedliwej i ekologicznej Europy**.

Odpowiedzialność środowiskowa i społeczna są głęboko powiązane z podstawowymi wartościami UE: **godnością ludzką, wolnością, demokracją, równością i poszanowaniem praw człowieka**. Zrozumienie tych zagadnień pozwala młodzieży stać się **aktywnymi obywatelami i orędownikami pozytywnych zmian** w swoich społecznościach i poza nimi.

Kluczowe pojęcia i definicje

- ◆ **Odpowiedzialność środowiskowa:** Obowiązek ochrony zasobów naturalnych i ekosystemów poprzez zrównoważone praktyki.
- ◆ **Odpowiedzialność społeczna:** Etyczne postępowanie, które przyczynia się do dobrobytu społecznego, w tym integracji, równości i sprawiedliwości.
- ◆ **Europejski Zielony Ład:** Plan działania Komisji Europejskiej na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej UE do 2050 r.
- ◆ **Gospodarka o obiegu zamkniętym:** Model skupiający się na ograniczaniu ilości odpadów i maksymalnym wykorzystaniu zasobów.
- ◆ **Plan działania na rzecz młodzieży (2022–2027):** Strategia mająca na celu zwiększenie zaangażowania młodzieży w działania zewnętrzne UE, zwłaszcza w dziedzinie ekologii i cyfryzacji.
- ◆ **Europejski Korpus Solidarności:** Inicjatywa UE umożliwiająca młodzieży udział w wolontariacie lub pracę w ramach projektów solidarnościowych.

Przykłady z życia

- ◆ **Program LIFE:** Ten program finansowania UE wspiera projekty związane z ochroną środowiska i klimatem w całej Europie. Inicjatywy prowadzone przez młodzież, takie jak kampanie recyklingowe w społecznościach lokalnych lub działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, są finansowane w ramach programu LIFE lub inicjatywy **LIFE BioTHOP initiative**, która przekształca odpady z winnic w biodegradowalne tworzywa sztuczne.
- ◆ **Horyzont Europa:** Ten flagowy program UE w zakresie badań naukowych i innowacji obejmuje ekologiczne projekty z udziałem młodzieży, takie jak innowacje w zakresie zrównoważonego rolnictwa opracowane przez zespoły uniwersyteckie, badania nad czystą energią i technologiami odpornymi na zmiany klimatu.
- ◆ **Zielone mobilności w ramach Erasmus+:** Wiele projektów dotyczących mobilności koncentruje się obecnie na zrównoważonym transporcie i edukacji w zakresie świadomości ekologicznej.

- ◆ **Wymiany młodzieżowe dotyczące klimatu:** Programy umożliwiają młodzieży z różnych krajów współpracę w ramach kampanii na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- ◆ **Zielone inicjatywy Erasmus+:** Wiele projektów Erasmus+ zawiera obecnie elementy związane ze zrównoważonym rozwojem, takie jak podróże o niskim wpływie na środowisko lub edukacja ekologiczna. Oto kilka przykładów: **Szkoły bezemisyjne** (program, którego celem jest promowanie działań wspierających neutralność pod względem emisji dwutlenku węgla w szkołach); **Zrównoważony rozwój w szkołach** (program, którego celem jest wyposażenie nauczycieli w umiejętności niezbędne do pełnienia roli osób odpowiedzialnych za zrównoważony rozwój); **Spółeczna odpowiedzialność biznesu (CSR) i etyka w ośrodkach szkoleniowych** (program, którego celem jest przyczynianie się do „zrównoważonych inwestycji, wyników i wydajności” poprzez promowanie CSR w europejskiej edukacji).

Dane i statystyki

- ◆ **W budżecie UE 30%** środków przeznacza się na działania związane z klimatem (European Commission).
- ◆ Od momentu powstania Europejskiego Korpusu Solidarnościowego w jego działaniach wzięło udział ponad **100 000 młodych ludzi** (ESC Annual Report).
- ◆ Według Eurostatu **ponad 80% Europejczyków** jest zaniepokojonych zmianami klimatu, a najbardziej zaniepokojoną grupą wiekową są młodzi ludzie.
- ◆ Badanie z 2022 r. (Springer) wykazało, że **w ostatnich latach znacznie wzrosło zaangażowanie młodzieży** w protesty i działania na rzecz ochrony środowiska.
- ◆ Według CSR Europe zrównoważone praktyki biznesowe **mają coraz większy wpływ na zachowania konsumentów**, zwłaszcza tych poniżej 30 roku życia.

Wyzwania i kontrowersje

UE zajmuje się tymi kwestiami poprzez wzmocnienie narzędzi monitorowania, promowanie integracji podczas opracowywania programów oraz zachęcanie do przejrzystości.

- ◆ **Nierówny dostęp:** Nie wszyscy młodzi ludzie czerpią jednakowe korzyści z programów UE ze względu na bariery społeczno-ekonomiczne lub geograficzne. Problem ten jest rozwiązywany poprzez uproszczenie procedur składania wniosków do programów takich jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności oraz poprzez oferowanie wsparcia za pośrednictwem agencji krajowych i mikrograntów.
- ◆ **Greenwashing:** Ryzyko wprowadzających w błąd oświadczeń dotyczących ochrony środowiska w projektach lub politykach. Zgodnie z nowymi przepisami UE, takimi jak dyrektywa w sprawie ekologicznych oświadczeń reklamowych i CSRD, przedsiębiorstwa są zobowiązane do udowodnienia i opublikowania swoich oświadczeń dotyczących ochrony środowiska.
- ◆ **Tokenizm młodzieżowy:** Młodzi ludzie są często zapraszani do konsultacji, ale nie mają rzeczywistej władzy decyzyjnej. Przeciwdziałanie tokenizmowi młodzieżowemu obejmuje angażowanie młodych ludzi w procesy współdecydowania, takie jak Dialog Młodzieżowy UE, oraz włączanie przedstawicieli młodzieży do organów instytucjonalnych.
- ◆ **Uchybienia we wdrażaniu polityki:** Trudności w przekładaniu strategii unijnych na działania lokalne. Działania na rzecz klimatu i sprawiedliwości społecznej często spotykają się z oporem ze strony podmiotów politycznych i gospodarczych.
- ◆ **Brak wykształcenia i umiejętności:** Wielu młodych ludzi w całej Europie nie posiada jeszcze wystarczającej wiedzy ani kompetencji w kluczowych obszarach, takich jak zrównoważony rozwój, działania na rzecz klimatu, odpowiedzialność społeczna i uczestnictwo obywatelskie, zwłaszcza w odniesieniu do promowanej przez UE transformacji ekologicznej i cyfrowej. Kwestia ta jest rozwiązywana w ramach unijnych inicjatyw, takich jak

GreenComp i **DigCompEdu**, które promują zrównoważony rozwój i umiejętności cyfrowe w edukacji formalnej i nieformalnej.

Zasoby i dodatkowe informacje

- ✦ CSR Europe. (brak daty). *European business network for corporate sustainability and responsibility*. <https://www.csreurope.org/>
- ✦ European Commission. (2019). *Priorities 2019-2024*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_en
- ✦ Council of Europe & European Commission. (2024). *Youth and democracy in the climate crisis*. Youth Knowledge #31. https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261623/076824_YKB%2031%20Youth%20and%20democracy%20in%20the%20climate%20crisis.pdf
- ✦ Council of Europe & European Commission. (2024). *Young people and climate litigation: situation mapping and recommendations for the youth sector*. Youth Partnership. <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/266866041/Young%20people%20and%20climate%20litigation%20-%20situation%20mapping%20and%20recommendations%20for%20the%20youth%20sector.pdf>
- ✦ Cifuentes-Faura, J. (2022). European Union policies and their role in combating climate change over the years. *Energy Policy*, 162, 112780. <https://doi.org/10.1007/s11869-022-01156-5>
- ✦ Ecker, E. (2021). *Sustainability in the European Union: Analyzing the discourse of the European Green Deal*. *Sustainability*, 13(10), 5486. <https://www.mdpi.com/1911-8074/14/2/80>

Źródła dostępne na dzień 15 września 2025 r.

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Kod projektu: KA220-YOU-000286883